

Kính thưa Thầy và các Thầy Cô!

Chúng con xin phép chia sẻ một số nội dung chính mà chúng con ghi chép trong bài Thầy Vọng Tây giảng từ 4h50' đến 6h00' sáng Chủ nhật ngày 27/03/2022.

NỘI DUNG HỌC TẬP ĐỀ TÀI 836

“ĐẠO NGHĨA XUẤT PHÁT TỪ TỰ NHIÊN, XUẤT PHÁT TỪ NỘI TÂM”

Hòa Thượng nhắc chúng ta: **“Đạo nghĩa giữa người và người phải xuất phát từ tự nhiên, phải xuất phát từ nội tâm chân thật”**. Thí dụ con lo cho Cha, Thầy lo cho trò là đạo nghĩa xuất phát từ tự nhiên. Tôi nói đến Cha con, Thầy trò mà không nhắc đến vợ chồng bởi vì đôi khi vợ chồng cũng chưa hẳn được như vậy.

Hòa Thượng nói: **“Xã hội ngày nay, giá trị của con người không còn nữa, quan hệ giữa người và người chỉ là lợi và hại, có lợi thì đến với nhau, không lợi thì chia tay. Người ngày nay không giống như người ngày xưa. Người xưa thì chất phác, người xưa quan hệ giữa người và người chỉ có đạo nghĩa, không có lợi hại”**.

Người quân tử là người thấy lợi không màng. Người xưa rất thuần lương chất phác. Ở vùng quê khi trong làng có bất cứ việc gì thì họ sẵn sàng giúp đỡ, thậm chí làm ngày làm đêm, làm xong thì ra về, không ăn uống, thậm chí không cần nhận lời cảm ơn. Đó là đạo nghĩa, tình làng nghĩa xóm, nghĩa tình giữa người với người, quan tâm nhau khi có khó khăn.

Tôi là người miền Tây. Một lần, tôi đi đến huyện Mộc Hóa, Long An. Hồi đó chưa có điện thoại Smartphone để tìm đường, tôi hỏi đường một anh chàng. Sau khi chỉ đường thì anh ấy nói: **“Trả tiền đi!”**. Trước đó tôi chưa bao giờ nghe nói đến việc hỏi đường mà phải trả tiền. Tôi nói: **“Ở xứ này có việc đó à?”**. Tôi không biết anh ấy là dân từ đâu đến. Người có lối sống như vậy thì không giúp được cho ai việc gì vì muốn họ giúp thì phải có tiền. Họ đâu biết rằng trên cuộc đời này, họ phải mang nặng biết bao nhiêu ân tình của những người xung quanh. Người ngày nay đến với nhau luôn tính toán lợi và hại, có lợi thì làm, không lợi thì không làm.

Hòa Thượng nói: **“Đạo nghĩa phải xuất phát từ tự nhiên, xuất phát từ trong nội tâm. Muốn có đạo nghĩa như vậy thì phải được hàm dưỡng ngay từ lúc nhỏ. Hàm dưỡng từ nhỏ chính là được tiếp nhận giáo dục luân lý đạo đức từ nhỏ. Hiện tại không còn đạo nghĩa này, hoàn toàn không còn, không có đạo nghĩa Cha con. Con cái phải xem thấy Cha Mẹ còn có bao nhiêu tài sản thì mới hiếu thuận với Cha Mẹ. Nếu Cha Mẹ có tài sản thì con cái sẽ hiếu thuận một chút, nếu Cha Mẹ không có tài sản thì con cái ngay đến ngó Cha Mẹ cũng không thèm ngó. Xã hội ngày nay đúng là đang diễn ra như vậy! Xã hội ngày nay hoàn toàn điên đảo!”**.

Giáo dục luân lý đạo đức đã bị mai một từ rất lâu. Hòa Thượng đã nói việc này cách đây hơn 20 năm. Khi đó Hòa Thượng đã thấy lòng người không còn đạo nghĩa nữa. Khi đó chưa có internet, mạng viễn thông chưa nhiều mà con người ta đã như vậy! Ngày nay internet đã phát triển với rất nhiều các trang mạng xã hội, đáng nhẽ nên làm những việc lợi ích cho cộng đồng xã hội, mang đến cho nhau những điều tốt đẹp nhất thì người ta lên mạng để chỉ trích nhau, mắng nhau.

Hòa Thượng nói: ***“Người thế gian này của chúng ta khổ, khổ nói không ra lời. Người xưa thường hay cảm thán mà nói rằng: “Làm việc khó! Làm người càng khó hơn!”.*** Chúng ta làm việc khó, thế nhưng người với người ở với nhau càng khó hơn vì vọng tưởng của họ quá nhiều. Vọng tưởng là tham sân si mạn. Họ chủ yếu chìm đắm trong tham: Tham danh, tham lợi, tham ăn, tham ngủ, tham đủ thứ.

Hòa Thượng nói: ***“Khi bước chân vào xã hội ngày nay, con người sẽ cảm nhận được sự khó khăn trong quan hệ giữa người và người. Người với người ở chung với nhau, cùng làm việc đích thực là không đơn giản. Ngay đến người trong một gia đình, có quan hệ huyết thống mà còn không thể nào cùng ở chung, huống hồ là đối với người ngoài! Quan hệ của người hiện tại là quan hệ của sự lợi hại. Hôm nay có lợi cho họ thì họ kết giao, đôi bên là bạn bè. Nhưng ngày mai không có lợi nữa thì họ gặp mặt nhau như không hề quen biết, như kẻ lạ đi qua đường”.***

Chúng ta tưởng tượng xem con người sống với nhau như vậy thì có phải là xã hội loài người không? Mới hôm qua tay bắt mặt mừng, cùng vui vẻ bàn chuyện làm ăn, đến khi vừa phát hiện người này không có lợi cho mình thì ngày mai họ gặp nhau như những kẻ xa lạ.

Hòa Thượng nói: ***“Thế gian này con người ta bị danh vọng lợi dưỡng, năm dục sáu trần trôi buộc, xoay chuyển. Con người hiện tại là tự tư tự lợi, tổn người để lợi mình. Ngày nay, bạn đi đâu để tìm ra một nơi có hoàn cảnh nhân sự tốt, người và việc đều tốt?”.*** Ý Hòa Thượng nói là bạn sẽ không tìm được.

Chúng ta đã biết, con người từ lâu nay đã thiếu giáo dục nhân quả, thiếu giáo dục luân thường đạo lý. Chúng ta không có cách nào trực tiếp dạy họ thì chúng ta phải làm ra biểu pháp, làm ra để cho họ thấy. Người ta khởi tâm động niệm đều là tự tư tự lợi, đều là lợi và hại, làm ra những việc đều là tổn người lợi mình. Vậy thì chúng ta làm ngược lại, chúng ta làm ra những tấm gương tốt để họ xem thấy. Nhiều năm qua chúng ta đã làm như vậy nhưng họ vẫn không tin, họ cho rằng chúng ta làm giả bộ. Họ nghĩ chúng ta làm tốt là để PR, quảng cáo rồi thời gian tới chúng ta sẽ lấy đủ cả vốn cả lời. Chúng ta không thể trách họ được vì người thế gian thường nói: ***“Có ai tốt với ai bao giờ đâu!”.*** Chúng ta nghe câu này mà cảm thấy rất buồn. Họ thấy người tốt với người thì họ nghĩ: ***“Chắc là có mưu đồ gì đấy!”.***

Hòa Thượng nói: ***“Chẳng qua là họ chưa được tiếp nhận giáo dục luân lý đạo đức của Thánh Hiền, họ chưa được tiếp nhận giáo dục nhân quả của Phật Bồ Tát”.*** Vậy thì chúng ta phải tích cực làm! Có nhiều người cho rằng chúng ta không có cơ hội để đi thuyết giảng hoặc lập trường học để dạy, nhưng

thật ra chúng ta chỉ cần làm tốt việc của mình, chúng ta ra tấm gương để người ta nhìn vào. Chúng ta làm 1 năm, 2 năm, 3 năm, 4 năm. Chúng ta làm đến 5 - 6 năm thì sẽ khác, lúc đó họ sẽ cảm động. Khi đã cảm động thì họ sẽ tự động bắt chước làm theo.

Người xưa dạy chúng ta: **“Lên trời khó, cầu người khó”**. “Lên trời” là nói đến việc khó không thể làm được vậy, “cầu người” cũng khó như lên trời. Vậy thì chúng ta không thể mong ở người khác mà chúng ta phải làm từ chính mình. Nếu chúng ta tiếp nhận giáo dục của Thánh Hiền, tiếp nhận giáo dục của Phật Bồ Tát thì chúng ta xây dựng nên những gia đình chuẩn mực, hạnh phúc. Một gia đình chưa ảnh hưởng, nhưng chúng ta có hai gia đình, ba gia đình, rồi mười gia đình chuẩn mực thì tự khắc trong vô hình chung họ sẽ tiếp nhận sự ảnh hưởng tốt đẹp đó. Cho nên chúng ta phải cố gắng làm ra những tấm gương!

Hòa Thượng nói: **“Thế gian họ cứ danh vọng lợi dưỡng, hưởng thụ năm dục sáu trần còn chúng ta thì ngược lại. Tất cả việc làm của chúng ta là hi sinh phụng hiến, xả mình vì người. Họ vì truy cầu danh vọng lợi dưỡng mà làm, chúng ta thì làm một cách chí công vô tư. Chúng ta không hưởng thụ những thứ tiện ích có được trong cuộc sống này mà chúng dành cho tất cả mọi người”**.

Họ thì cứ gom góp “tự tư tự lợi”, tôn người lợi mình, hưởng thụ “năm dục sáu trần” thật nhiều. Chúng ta thì ngược lại. Chúng ta có được những tiện nghi trong cuộc sống, chúng ta có quyền hưởng thụ nhưng chúng ta không hưởng thụ mà dành phần tiện nghi đó cho mọi người. Nếu chúng ta làm lâu ngày, làm lâu năm như vậy thì trong vô hình chung mọi người sẽ bị chúng ta cảm hóa. Không phải là chúng ta không có cơ hội để làm! **Chỉ cần chúng ta làm tốt thì người khác tự nhiên bị cảm hóa. Chúng ta đừng ngồi đó mà than trách người ngày nay không có ân nghĩa, đạo nghĩa, tình nghĩa.** Hòa Thượng nói: **“Chúng ta không cần bận tâm mà đau lòng đến như thế! Chúng ta hãy nhìn lại chính bản thân xem mình đã có ân nghĩa, đạo nghĩa, tình nghĩa chưa, đã làm tròn bổn phận của mình chưa?”**.

Tổ Ân Quang đã dạy: **“Đốn luân tận phận, nhàn tà tồn thành”**, dốt hết trách nhiệm, làm tốt tất cả những vai trò trách nhiệm của mình. Chúng ta cứ làm tốt vai trò trách nhiệm của mình thì tự khắc người khác sẽ bị cảm động. Chúng ta chưa làm mà lại muốn người khác làm, muốn người khác cảm động! Chúng đã được học rồi, đã được huấn tập rồi mà còn chưa đề khởi được thì những người chưa bao giờ được học làm sao mà đề khởi được! Hòa Thượng nói: **“Đạo nghĩa phải xuất phát từ tự nhiên, phải xuất phát từ nội tâm”**.

Hòa Thượng nói: **“Xã hội của chúng ta ngày nay đáng sợ nhất là đồng nghiệp. Không luận là ở trong nghề nghiệp nào, đồng nghiệp chỉ vì lợi hại mà xung đột, thậm chí họ không từ thủ đoạn để mưu hại lẫn nhau. Để tranh giành sự ảnh hưởng, tranh giành chỗ đứng, họ sẵn sàng dùng những thủ đoạn xấu nhất để hãm hại lẫn nhau. Con người như vậy có đáng sợ không? Người học Phật chúng ta đối với người phải chân thành cung kính, mỗi niệm đều vì người mà lo nghĩ”**.

Cảnh tượng sống của xã hội ngày nay vô cùng đáng sợ! Phật là Chân Thành, Thanh Tịnh, Bình Đẳng, Chánh Giác, Từ Bi. Chúng ta học Phật thì phải có tâm Chân Thành, Thanh Tịnh, Bình Đẳng, Chánh Giác, Từ Bi. Có được tâm đó rồi thì chúng ta đối với người là chân thành, cung kính, mỗi niệm đều vì người mà lo nghĩ, không vì mình, không sợ tổn hại.

Tất cả những việc làm của chúng ta đều vì người thì đây chính là ta đang tu hành Bồ Tát Hạnh, ta đang hành Bồ Tát Đạo. Nếu ta không hành Bồ Tát Hạnh, không hành Bồ Tát Đạo thì đến khi nào ta mới thành Bồ Tát? Hàng ngày chúng ta quán chiếu việc bản thân thực hành sáu phép Ba La Mật của Bồ Tát: Nếu không thực hành ở ngay trong hoàn cảnh môi trường nhân sự, trong đối nhân xử thế tiếp vật thì ta thực hành Bồ Tát Hạnh ở đâu? Chúng ta không thể lên núi hoặc ở nơi tịch tĩnh nào đó để hành Bồ Tát Đạo. Ngay trong hoàn cảnh đời sống, trong đối nhân xử thế tiếp vật, ngay trong hoàn cảnh nhân sự là nơi chúng ta có cơ hội thực hành Bồ Tát Hạnh. Sáu phép Ba La Mật là Bố Thí, Trì Giới, Nhẫn Nhục, Tinh Tấn, Thiền Định, Trí Tuệ.

Hòa Thượng nói: ***“Mỗi niệm vì người khác mà lo nghĩ! Chúng ta giúp đỡ bất cứ một người nào là xuất phát từ tự nhiên, là từ ở trong nội tâm của chúng ta lưu lộ ra”***.

Trước đây người ta cảm thấy rất nghi ngờ khi chúng ta làm việc tốt nhưng bây giờ dần dần người ta cũng đã quen rồi. Trước đây tôi hay tặng quà hàng xóm khiến họ cảm thấy lạ lẫm, nhưng tôi tặng họ nhiều rồi thì họ quen với điều đó, họ nhận quà và cảm thấy: *“Ông này thích cho, nghiện đi cho rồi!”*. Ba năm đầu khi tôi về đây sống, năm nào cũng vậy, cứ đến Tết là tôi tặng họ đậu, đường, bánh ... Đây là tặng quà chứ không phải là bố thí. Tôi tặng quà cho họ bình đẳng như nhau, dù họ ở nhà tranh hay nhà biệt thự, tôi cũng tặng quà. Tôi nói: *“Tôi tặng để các bác làm món cúng Ông Bà”* nên họ rất vui. Bây giờ tôi trồng được rau, tôi tặng rau nhiều nên họ cảm thấy quen với việc này. Mười mấy năm tôi cứ tặng mà không hề đòi hỏi.

Hòa Thượng nói: ***“Chúng ta phải để sự chân thành, cung kính đối với người được xuất phát từ tự nhiên, xuất phát từ trong nội tâm của chúng ta mà lưu lộ ra, không hề mang theo bất cứ một điều kiện gì, không có một mong cầu nào. Chúng ta ở thế gian này, đến thế gian này chỉ mang lại lợi ích cho người mà không hề có một chút hại nào cho người. Nếu như vậy thì làm có xung đột!”***.

Đôi bên cùng mưu lợi cho nên mới dẫn đến cạnh tranh, dẫn đến xung đột. Chúng ta đến thế gian này để mang lại lợi ích cho người, lợi ích cho thế gian, hoàn toàn vô hại đối với thế gian, không làm tổn hại thế gian. Chúng ta làm ra tấm gương như vậy thì dần dần tự khắc sẽ khiến cho người ta bị cảm động. Chúng ta đã thực nghiệm, đã làm được như vậy ở một vài nơi. Chúng ta sẽ nhân rộng mô hình này.

Chúng ta tư duy đạo lý mà Hòa Thượng dạy chúng ta: ***“Chúng ta làm một ngày, hai ngày mà họ chưa cảm động thì chúng ta làm một tháng, hai tháng. Chúng ta làm một năm, hai năm mà người ta chưa cảm động thì chúng ta làm vài năm. Chúng ta làm vài năm mà họ chưa cảm động thì chúng ta***

làm vài chục năm. Vài chục năm sau chúng ta vẫn làm như vậy thì người ta sẽ cảm động. Vài chục năm người ta chưa cảm động thì cả đời chúng ta sẽ làm như vậy. Khi chúng ta chết, họ nhớ về chúng ta, họ cũng sẽ dành cho chúng ta sự kính trọng, sự tiếc nuối". Tôi nghe đoạn này lúc đầu cảm thấy khó khó nhưng nghe dần thấm dần thì thấy rõ ràng có đạo lý. Câu nói này cho chúng ta thấy suối nguồn từ bi của Hòa Thượng tuôn trào hết sức mạnh mẽ. Tôi cũng đã từng nói trong một lớp học: "*Người sau tôi không phải là tôi nên tôi không biết, chứ nếu là tôi thì cả cuộc đời này tôi sẽ là như vậy và mãi mãi là như vậy*".

Hòa Thượng nói: "*Chúng ta đã hiểu những đạo lý này rồi thì phải chăm chỉ nỗ lực mà học tập, thực hành. Đây chính là chúng ta đang độ chúng sanh. Chúng ta đang tự hành hóa tha. "Tự hành" là tự mình hoàn thiện, "hóa tha" là cứu giúp tha nhân, cứu giúp người khác. Đây chính là chúng ta đang tu hành một cách thiết thực nhất*". Nếu chúng ta suốt ngày chỉ gõ mõ niệm Phật, suốt ngày chỉ thời khóa trên điện Phật thì đó mới chỉ là tiếp xúc với duyên ngoài của Phật mà thôi.

Bài hôm nay, Hòa Thượng dạy chúng ta: "*Đối người chân thành, cung kính, mỗi niệm vì người mà lo nghĩ, đó mới là người chân chính học Phật, đó mới là người chân chính tu hành*". Chúng ta một ngày lạy Phật vài trăm lạy, niệm vài ngàn câu Phật hiệu mới chỉ là "*độc thiện kỳ thân*", chỉ làm cho riêng mình thôi. Chúng ta đối với người có chân thành, cung kính không? Chúng ta có vì người mà lo nghĩ không? Điều này phải xuất phát từ tự nhiên vì tự tánh của ta là Chân Thành, Thanh Tịnh, Bình Đẳng, Chánh Giác, Từ Bi. Nếu xuất phát từ tự nhiên thì công phu của chúng ta mới có lực, nếu chưa xuất phát từ tự nhiên thì công phu của chúng ta chưa có.

Bài học hôm nay Hòa Thượng nhắc chúng ta cần phải làm tốt đạo nghĩa giữa người với người, phải làm cho nó xuất phát từ tự nhiên, không làm một cách gượng ép hay dễ coi mà phải làm một cách hết sức tự nhiên. Hòa Thượng dạy: "*Xã hội người ta cứ tham cầu danh vọng lợi dưỡng là việc của họ. Chúng ta thì ngược lại, chúng ta cứ làm ra biểu pháp, làm với tâm chí công vô tư, hi sinh phụng hiến, không mang theo bất cứ một điều kiện gì, không có bất cứ một mong cầu nào đối với người. Chúng ta đến thế gian này chỉ có lợi cho họ, nhất định không có một chút hại nào đối với tha nhân. Như vậy thì lâu dần họ sẽ bị cảm động, bị cảm hóa, từ đó họ sẽ tự bắt chước mà làm theo. Như vậy thì bạn đã độ được chúng sanh rồi!*".

Nam Mô A Di Đà Phật

Chúng con xin tùy hi công đức của Thầy và tất cả các Thầy Cô!

Nội dung chúng con ghi chép lời giảng của Thầy còn lộn xộn, còn nhiều sai lầm và thiếu sót. Kính mong Thầy và các Thầy Cô lượng thứ, chỉ bảo và đóng góp ý kiến để tài liệu học tập mang lại lợi ích cho mọi người!

Chúng con chân thành cảm ơn!